

Főoldal>Jogszabályok és ítélkezési gyakorlat>A tagállamok joga

Az átmeneti időszak vége előtt indított, folyamatban lévő polgári eljárásokat az uniós jog alapján fogják lefolytatni. Az európai igazságügyi portálon 2024 végéig még olvashatók lesznek az Egyesült Királyságra vonatkozó releváns információk, az országgal kötött kölcsönös megállapodás alapján.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [en](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Swipe to change

angol

A tagállamok joga

Skócia

Ez az oldal az Egyesült Királyság jogáról és jogi adatbázisairól nyújt tájékoztatást, különös tekintettel Skócia jogrendszerére.

Ezen a nyelven nem áll rendelkezésre hivatalos fordítás.

Az oldal tartalmának a gépi fordítása megtekinthető itt. Figyelem: a gépi fordítás csakis általános tájékoztatási célt szolgál. A weboldal tulajdonosa nem vállal semminemű felelősséget a gépi fordítás minőségéért.

-----magyar-----bolgárspanyolcseh dán német észt görög francia horvát olasz lett litván málta holland lengyel portugál román szlovák szlovén finn svéd

Jogforrások

Az Egyesült Királyság Skócia joghatósága alá tartozó területén az alapvető jogforrások a következők:

elsődleges jogi aktusok, vagyis az **Egyesült Királyság Parlamentje által hozott törvények** (*Acts of Parliament*) és a **skót Parlament által hozott törvények** (*Acts of the Scottish Parliament*);

európai uniós jog;

másodlagos (vagy alárendelt) jogi aktusok, vagyis **törvényen alapuló jogi aktusok** (*Statutory Instruments*) és **törvényen alapuló skót jogi aktusok** (*Scottish Statutory Instruments*). Az alárendelt jogi aktusok **közigazgatási rendelet** (*Administrative Order*) formáját is ölthetik;

a meghozott bírósági határozatok alapján alakuló „szokásjog” (*common law*).

Jogszabálytípusok – leírás

Az elsődleges jogi aktusokat, vagyis a **Parlament által elfogadott törvényeket** az Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje hozza. Ezek az Egyesült Királyság egész területén, illetve egyes részein alkalmazandók. Az Egyesült Királyság Parlamentje emellett jóváhagyta a **jogalkotói hatásköröknek** a decentralizált parlamentekre és nemzetgyűlésekre történő részleges **átruházását**, és ennek értelmében az utóbbiak jogosultak bizonyos tárgykörökben – kizárólag a saját joghatóságukon belül alkalmazandó – elsődleges jogi aktusok megalkotására. Az uralkodó előjoga, hogy egyéb, különböző formákat öltő elsődleges jogi aktusokat alkosson; ilyenek lehetnek pl. a királyi Államtanács által hozott rendeletek (*Orders in Council*), a nyilatkozatok (*Proclamations*), a királyi parancsok (*Royal Warrants*), a királyi utasítások (*Royal Instructions*), rendeletek (*Regulations*) és nyilvános engedélylevelek (*Letters Patent*).

A másodlagos jogi aktusok a királyi Államtanács által hozott rendeletek útján átruházott hatáskör alapján, ilyen rendeletek alapján, illetve miniszter, minisztérium, a skót miniszterek, illetve egyéb szerv vagy személy által hozhatók. Ezeket **felhatalmazáson alapuló vagy másodlagos jogi aktusoknak** is nevezzük, míg a hatáskört átruházó jogi aktusokat angolul *enabling Act*, *empowering Act* vagy *parent Act* néven is említik. A másodlagos jogi aktusok megnevezése különböző lehet (így például a királyi Államtanács által hozott rendeletek [*Orders in Council*], rendeletek [*Regulations*] vagy szabályok [*Rules*], amelyeket együttesen törvényen alapuló jogi aktusnak (*Statutory Instruments*) vagy törvényen alapuló skót jogi aktusnak (*Scottish Statutory Instruments*) nevezünk.

Az edinburgh-i skót Parlament hatáskörét a **Skóciáról szóló, 1998. évi törvény** (*Scotland Act 1998*) hozta létre és ruházta a Parlamentre. A törvény (népszavazást követően) visszaállította Skócia önálló parlamentjét, amely 1707-ben az Angliával és Walesszel történő egyesülés következtében megszűnt. Ugyanakkor, mivel Skócia továbbra is az Egyesült Királyság része, az Egyesült Királyság Parlamentje egyes tárgykörökben a továbbiakban is hozhat törvényeket. Elsődleges jogi aktusokat a skót Parlament a Skóciáról szóló, 1998. évi törvény (valamint a Skóciáról szóló, 2012. évi törvény) szerinti tárgykörökben ráruházott hatáskör alapján fogadhat el. Ide tartozik az egészségügy, az oktatásügy, a helyi önkormányzat, a szociális munka, a lakásügyek, a tervezés, az idegenforgalom és gazdasági fejlődés, a közlekedés egyes vonatkozásai, a jog érvényesülése, a szabadság és a biztonság, ideértve a magánjog és a büntetőjog legtöbb vonatkozását, a rendőrség és a tűzoltóság, számos környezeti vonatkozású ügy, a mezőgazdaság és a halászat, a sport és a művészetek, valamint a hatáskör-átruházással érintett területeken a nemzetközi kötelezettségek végrehajtása. A Skóciáról szóló, 2012. évi törvény bizonyos adózási kérdésekre is kiterjesztette a hatáskör-átruházást. Törvény alapján meghozott skót jogi aktusokat a skót miniszterek is elfogadhatnak az Egyesült Királyság Parlamentje által elfogadott törvények vagy a skót Parlament által elfogadott törvények felhatalmazása alapján.

Az Egyesült Királyság nevében **nemzetközi szerződések** megkötésére a Korona, vagyis királyi előjoga (*Royal Prerogative*) alapján az uralkodó jogosult, az Egyesült Királyság kormányának javaslata szerint. Az Egyesült Királyság Parlamentje a szerződések megkötésében jelenleg hivatalosan nem vesz részt; ha azonban az adott szerződés értelmében az Egyesült Királyság jogszabályait módosítani kell, illetve állami forrásokat kell igénybe venni, a Parlament erről a szokásos módon szavazást tart. Minden uniós szerződés végrehajtása szükségessé teszi jogszabályok elfogadását az Egyesült Királyságban, ezért ezek a szerződések parlamenti vizsgálati eljárás alá tartoznak. Az alkotmányreformról és a kormányzásról szóló, 2010. évi törvény (Constitutional Reform and Governance Act 2010) hatálybalépésétől kezdve egy szerződést csak abban az esetben lehet megerősíteni, ha (a) a kormány egyik minisztere benyújtotta a Parlamentnek a szerződés egy példányát, (b) a szerződést közzétették, és (c) 21 ülésnap eltelt anélkül, hogy a Parlament valamelyik háza úgy határozott volna, hogy a szerződés nem erősíthető meg.

Jogszabályi hierarchia

Ha az egyes jogforrások között kollízió merül fel, az ilyen helyzetet elsősorban a bíróságok rendezhetik. A jogszabályok értelmezésével kapcsolatos viták ügyében szintén a bíróságok dönthetnek. Mivel azonban az Egyesült Királyságnak nincs „írott alkotmánya”, a Parlament által megalkotott törvényeket

alkotmányellenesség címén nem lehet bíróság előtt megtámadni. A „**parlamentí szuverenitás**” alkotmányos tana értelmében a legfőbb jogalkotó szerv az Egyesült Királyság Parlamentje, amely tehát bármilyen jogszabályt meghozhat és hatályon kívül helyezhet, továbbá a Parlament által elfogadott törvényeket egyetlen más szerv sem helyezheti hatályon kívül, illetve érvényességüket sem vitathatja.

A parlamentí szuverenitás tana azonban az Egyesült Királyság európai uniói tagsága révén módosult. Az Európai Közösségekről szóló, 1972. évi törvény (*European Communities Act 1972*) erejénél fogva az **európai uniói jog** Anglia és Wales (továbbá Skócia és Észak-Írország) jogának részét képezi. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az uniói joggal.

Az emberi jogokról szóló, 1998. évi törvény (*Human Rights Act 1998*), amely az Emberi Jogok Európai Egyezményét beépítette az Egyesült Királyság jogába, a bíróságoknak újabb jogosítványt ad a Parlament törvényeinek kifogásolására. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az Egyezményben foglalt jogokkal.

A bíróságok, és különösen a fellebbviteli bíróságok határozatai fontos szereppel bírnak a jog fejlődésében. Amellett, hogy ezek a határozatok a jogszabályok értelmezését tekintve irányadóak, a korábbi ügyekben hozott bírósági határozatokból származtatható (és ezért esetjognak is nevezett) szokásjog (*common law*) alapját is jelentik. Azt a kérdést illetően, hogy mely bíróságok határozatai mely egyéb bíróságokra nézve kötelezőek, az általános elv az, hogy a bíróságokat a magasabb fokú bíróság által hozott korábbi határozatok kötik. Az európai uniói jogot érintő ügyekben a legmagasabb szintű fórum az Európai Bíróság. Skóciában a legfelsőbb büntető bírói fórum a **Legfelsőbb Büntetőbírói bíróság** (*High Court of Justiciary*), míg legfelsőbb polgári bírósággént Skóciában a **Lordok Házának bírói jogkörrel rendelkező tagjai** (*Law Lords*) járnak el. Őket azonban felváltotta a 2009. október 1-jén megalakult Legfelsőbb Bíróság (*Supreme Court*). A Legfelsőbb Bíróság első bíráivá a Lordok Háza jelenlegi, bírói jogkörrel rendelkező tagjait nevezték ki, a Bíróság elnöke pedig vezetőjük (a *Senior Law Lord*) lett.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények és a döntéshozatali eljárás

Az elsődleges jogi aktusokat az Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje alkotja. Ahhoz, hogy egy **törvényjavaslat** (*Bill*) a **Parlament által hozott törvénné** váljon, a Parlament mindkét házának, az Alsóháznak (*House of Commons*) és a Lordok Házának (*House of Lords*) is el kell fogadnia. Ennek során mindkét ház az alábbi eljárási szakaszokat követi:

első olvasat (a törvényjavaslat hivatalos ismertetése vita nélkül)

második olvasat (általános vita)

bizottsági szakasz (részletes vizsgálat, vita és módosítások. Az Alsóházban erre a szakaszra általában az adott, általánosan alkalmazandó törvényjavaslat vizsgálatára kijelölt bizottság [public bill committee] keretében kerül sor.)

jelentéstételi szakasz (lehetőség további módosítások előterjesztésére)

harmadik olvasat (az utolsó vita lehetősége, módosításokat már csak a Lordok Háza tehet).

Ha mindkét ház elfogadja a törvényjavaslatot, visszaküldik az első Háza (ahol előterjesztették), hogy megvizsgálják a másik Ház módosításait.

A végleges szöveg elfogadásához mindkét Ház jóváhagyása szükséges. A törvényjavaslat szövegét a két Ház egymásnak több alkalommal is megküldheti, mielőtt annak minden egyes szavát illetően egyetértésre jutnának. Ha ez bekövetkezik, a törvényjavaslatot királyi jóváhagyásra (*Royal Assent*) terjesztik elő.

A skót Parlamentben – jöllehet a decentralizált Parlamentnek **csupán egy kamarája van** – a törvényjavaslat benyújtásából, vizsgálatából, vitából és szavazásból álló, hasonló eljárást alkalmaznak. Három szakasz különböztethető meg:

1. szakasz: az illetékes parlamenti bizottság(ok) megvizsgálja/megvizsgálják a törvényjavaslatot, és jelentést készít(enek) annak általános elveiről. Ezt követően a jelentést egy parlamenti ülés megtárgyalja, és vitát folytat arról, hogy egyetért-e a törvényjavaslat általános elveivel. Amennyiben a Parlament egyetért az általános elvekkel, a törvényjavaslat az eljárás 2. szakaszába kerül.

2. szakasz: a törvényjavaslatot egy bizottság vagy esetenként a házbizottság (*Committee of the Whole Parliament*) vizsgálja meg részletesen. A törvényjavaslatra vonatkozó változtatásokat, amelyeket módosításoknak (*amendments to the Bill*) neveznek, ebben a szakaszban lehet megtenni.

3. szakasz: a törvényjavaslatot egy parlamenti ülés újra megtárgyalja. Újabb módosítások benyújtására van lehetőség, majd ezt követően a Parlament vitát tart, és határoz arról, hogy elfogadja-e a törvényjavaslatot annak végleges formájában.

Miután egy törvényjavaslat az Egyesült Királyság Parlamentjében vagy a skót Parlamentben valamennyi parlamenti szakaszon túljutott, azt **királyi jóváhagyás** (*Royal Assent*) céljából megküldik az uralkodónak, majd ezt követően **törvénné** válik. Skóciában a korona fő jogi tanácsadói (*Law Officers*) négy héten belül megtámadhatják a törvényt, amennyiben úgy ítélik meg, hogy az kívül esik a skót Parlament jogalkotói hatáskörein.

Elsődleges jogi aktust általában csak egy újabb elsődleges jogi aktus **módosíthat vagy helyezhet hatályon kívül**. Bizonyos kivételes esetekben azonban törvényen alapuló jogi aktus útján is sor kerülhet a módosításra vagy a hatályon kívül helyezésre. Ilyen eset lehet az európai uniói kötelezettségek végrehajtása, vagy pedig a szabályozási terhek mérséklésére vagy megszüntetésére irányuló, jogalkotási reform keretében hozott jogi aktus. Az említett rendelkezéseket azonban elfogadásukat megelőzően a Parlament mindkét Házának megerősítő határozata útján jóvá kell hagyni.

Az elsődleges jogi aktusok az adott törvényben szereplő, **hatályba léptető rendelkezéseknek** megfelelően lépnek hatályba. Az adott törvény meghatározhatja a hatálybalépés napját. Ez a nap megegyezhet a királyi jóváhagyás (*Royal Assent*) napjával, illetve lehet meghatározott nap (általában legalább két hónappal a királyi jóváhagyás után), vagy pedig egy miniszter vagy minisztérium által hatályba léptető rendelet (*commencement order*, egyfajta törvényen alapuló jogi aktus) útján meghatározott nap. A törvény egyes rendelkezéseinek hatálybalépésére különböző napokat lehet meghatározni.

Másodlagos jogi aktusok hatálybalépési időpontját általában maga a jogi aktus határozza meg. A hatálybalépés napját kivételes esetben a hivatalos közlönyökben (*London Gazette*, *Edinburgh Gazette*) közzétett értesítés útján is közölhetik.

Jogi adatbázisok

Több jogi adatbázis is elérhető.

A **Közigazgatási Tájékoztatási Hivatal** (*Office of Public Sector Information, OPSI*) honlapján az Egyesült Királyság Parlamentje, a skót Parlament, az észak-írországi Nemzetgyűlés és a walesi Nemzetgyűlés által elfogadott **valamennyi elsődleges jogi aktus** teljes szövegét, továbbá az Egyesült Királyság egész területén vagy egyes részein alkalmazandó **valamennyi másodlagos jogi aktus** közzéteszik. Az információkhoz való hozzáférés díjmentes.

Az Egyesült Királyság egész területét érintő, 1235-től mostanáig elfogadott **felülvizsgált elsődleges jogi aktusok**

az Egyesült Királyság törvényeinek adatbázisa (*UK Statute Law Database*) oldalán érhető el. Az adatbázishoz való hozzáférés díjmentes.

Bár az OPSI honlapján **a teljes skót joganyag** elérhető, az 1999. évi hatáskör-átruházás óta elfogadott teljes skót elsődleges és másodlagos joganyag a **Skót Királyi Kiadóhivatal** (*Office of the Queen's Printer for Scotland*) honlapján is elérhető. A joganyaghoz való hozzáférés díjmentes.

A **Legislation.gov.uk** címen elérhető weboldal egyrészt egybefogja az OPSI és a törvények adatbázisát, másrészt felváltotta a Skót Királyi Kiadóhivatal weboldalán közzétett jogszabályokat. Hivatalosan ezen az oldalon érhető el az Egyesült Királyság valamennyi jogszabálya.

Kapcsolódó linkek

Közigazgatási Tájékoztatási Hivatal (*Office of Public Sector Information, OPSI*), az **Egyesült Királyság törvényeinek adatbázisa** (*UK Statute Law Database*), legislation.gov.uk, **Skót Királyi Kiadóhivatal** (*Office of the Queen's Printer for Scotland*)

Utolsó frissítés: 04/05/2020

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.